

5252

1934

Сніп

Виходить що-тижня у неділю в ранці у Харкові.

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ: на рік 3 руб., на пів-року 1 руб. 75 коп., на 3 місяці 1 руб., окреме число — 5 коп. За-кордон — 4 руб., 1/2 року — 2 руб.

Річні передплатники одержать безплатний додаток.
Адреса Редакції: КОНТОРСЬКА, 21.
Телефон редакції — 839.

В справах редакції можна бачити від 3 до 5 годин
— ввечора по понеділках, середах та п'ятницях. —

Автори рукописів повинні подавати своє прізвище й адресу. Редакція може скорочувати і змінити статті; більші статті, до друку не ухвалені, переходять в редакції 3 місяці й висилаються авторам їх коштом, а дрібні замітки й дописи одразу знищуються. Рукописи, на яких не зазначені умови друку, вважаються безплатними.
З ПРИВОДУ надісланих до газети ВІРШІВ редакція не листується.

УМОВИ ДРУКУВАННЯ ОГолошень:
За рядок петіту попередю тексту, або за його місце платиться по 30 к. і по умові.
За рядок петіту після тексту: за перший раз 20 к. і по умові, за другий — 10 к.
Хто шукає заробітку, платить за оповістку в 3 рядки 10 к. за раз, при умові друкування не менше 3-х разів.

Ч° 14.

—>>< I (14) Квітня. <<—

1912 рік.

Жертвуйте на пам'ятник Т. ШЕВЧЕНКОВІ у Київі.

ЗМІСТ: Передовиця; Роль українського жіноцтва в житті українського народу; Галерея сучасних діячів наших; З нашого життя; З Галичини; З поля літератури; Сила карбованця; Вірші; Фел'єтон.

ХАРЬКІВ. УКРАЇНСЬКА ТРУПА СУХОДОЛЬСЬКОГО. ТЕАТР ГРІККЕ. ВИСТАВИ ЩО-ДНЯ.
Репертуар складається з відомих українських п'єс. Трупа складається з 90 чоловік, хор 45 чол. Початок вистав з 8 1/2 год. ввечора. Каса одчинена з 10 г. ранку до кінця вистави.

1-го січня 1912 року почала виходити ЄДИНА УКРАЇНСЬКА ЧАСОПИСЬ НА СЛОВІДСЬКІЙ УКРАЇНІ „С Н І П“.

яка містить в собі статті в справах політичних та громадських; огляди критичні; з поля літератури та мистецтва; фел'єтони, оповідання, вірші; галерею сучасних діячів; хроніку подій, дописи, ілюстрації то-що.
Виходить раз на тиждень. Умови передплати: на рік 3 руб., пів року 1 руб. 75 коп., 3 місяці 1 руб., окреме число 5 коп. За кордон на рік 4 руб., пів-року 2 руб.

Річні передплатники одержать безплатний додаток.
Адреса: ХАРЬКІВ, Конторська, 21, тел. 839.

На таких же умовах можна передплачувати (й купувати окремі числа): у Харкові—Українська книгарня, Рибна, 25; у Київі—Українська книгарня. Безаківська, 8; книгарня „Літер. Наук. Вістника“, В. Володимирська 28; книгарня „Час“ Театральна площ.; у Полтаві—книгарня Маркевича, Бульвар Котляревського; у Ромнах—кн. Габинського, Полтавська вул.; у Катеринославі—книгарня Лозинської, Проспект, а також у кіосках 1) проти будинку Хренникова й 2) проти крамниці А. І. Ефанова; у Херсоні—кіоск „Початок“, Рішельєвська вул., в Одесі—крамниця „Діло“, Конна 11.

I Квітня 1912 р. Харків.

Се є поминальний тиждень і стародавнім звичаєм іде нарід український „на гробки“. Чудовий звичай, який хоч раз на рік змушує людину „полюбити в країну предків“. Так підтримуються звязки між пам'яттю про діла предків й духовим життям сучасників. Сей тиждень присвячений „культу предків“. Країна минулого—країна предків і країна майбутнього—країна мрій—се ті країни, куди ні одній живій істоті крім людини не вільно вступити. Та за

те, чим культурніша якась нація, тим ширші, глибші й більші оті дві країни в неї... Про масу нашого народу вони дуже обмежені. Майбутність обмежена в нього найблизчим часом та кращим шматком хліба. Про велику будучність він не мріє, ні яких національних ідеалів не плекає. Будучність його се будучність істот, що родяться, плодяться й мруть.

Минуле його обмежене найблизчими предками: батьком та дідом. Ні найменших споминів про давніші часи історичного життя нашого, ні найменших національних традицій крім тих, які зв'язані з щоденним життям.

До первістних меж звужене сучасне життя нашого народу в минулому й майбутньому! До найнижчих низин підупав наш нарід.

І се є причина, через що ми, як нація, зазнаємо скрізь і всюди таких зневажливих відносин, остатнім виявленням яких була згідлива для нас промова у Думі Державній депутата-октябриста Шидловського. Але чому йому не бути згідливим відносно нас, коли там у Думі ті, що звуться послами з України, мовчки з'їдають усі поличники!

Слабість добачають оті Шидловські в українському рухові і зневажають його й глузують із його. Слабий се рух, інтелігентський, а не народний, через те не слід зважати на його!! Дарма, що за тими українськими інтелігентами стоїть трийцятимільонова маса: нашим ворогам треба не покірливої, але войовничої маси, щоб вони її шанували! Треба різких виступів, треба галасу, а то й учинків, щоб вони визнали потребу задовольнити вимоги руху українського.

Не тільки кадети, але навіть октябристи роблять реверенси перед поляками та фінляндцями, але й ті й другі зважають українців, за ніщо їх мають.

І мимоволі згодуються слова поета (Маковея):

Не любить нас воріг, хоч братній, не любить,
А губить нас, здавна вже губить,
Затроєє серденько трійлом своїм
У біднім народі моім!

І вже дійшли ми до найнижчого щабля пониження. З книги світової боротьби викреслюють нас ще за життя, живцем кладуть нас у могилу. Ся страшна небезпека, що загрожує нам віддавна, нині завдяки швидкій пульсації життя, завдяки прискореному темпові подій—зробилася критичною. А тим

часом, як можемо ми їй опертись, що проти неї можемо протиставити? Тільки одно—силу. Доки ми не маємо сили, доти всі слова про милосердя, справедливість, людяність—будуть «гласом вопіючого в пустині». Вороги кажуть виразно: ви слабосилі і ми зневажаємо вас. І треба дякувати їм за щирі одвертість та чим швидше утворити силу. Тільки тоді нас шануватимуть. Тільки тоді з нами лічитимуться. Без сили ми—ніщо. Се гірко, але се треба вже раз зрозуміти. Світ і життя належаться дужим! Слабосилі повинні згинати. Отже коли хоче наш нарід узяти й свою частину світу й життя, хай придбає силу, щоб дужчі в нього її не вирвали. Хай придбає силу! Се кажуть нам і друзі й вороги.

Отже в отсі поминальні дні йдуть на гробки, але крім батьків та дідів своїх згадайте далеких предків наших, вождів нашого народу. Поглибіть свій світогляд у тисячолітті нашого історичного життя.

Гей, хто на сум благородний багатий
Сходьтеся мовчки до вбогої хати.

Згадайте Ярослава Осмомисла, що «своїми полками підпер угорські гори». Данила, короля свого, що хотів зібрати до купи увесь нарід український. Гуню, Косинського, Наливайка, Хмельницького і всіх гетьманів і вождів, що за волю нашу стояли й за щастя наше боролись. Шевченка, Драгоманова, Куліша, Грінченка і всіх духових вождів і борців наших.

І зрозумійте, що всі вони боролись, бо дуже були, бо сміливі були, бо сильні були і через те змогли вони творити епохи в житті цілого народу. В їх прикладах знайдіть силу утворити силу.

І зрозумійте, що вам треба родити й виховувати сильних і сміливих і завзятих. Щоб увесь нарід, втягаючи в себе їх силу, сміливість та завзяття, зробився сильним, бо пам'ятайте, що на похиле дерево й кози скачуть.

І коли ви, справді, чогось бажаєте, то скажіть виразно й голосно, чого саме, щоб вороги се почули й побачили, що ви маєте силу свої бажання здійснити і що майбутність для вас не замкнена.

Виталій Самійленко.

Садок співав... Цвіли квітки—
І все красою зеленіло;
Минали дні—вночі зірки
На небі ясному горіли.

І ніч, і день—несла Весна
В безкрає, Вічність—у безодню;
Але для мене все ж сумна
Була вона тоді й холодна...

Цвіли квітки... Садок співав...
Гаї й діброви красувались...
А я... бурлакою блукав—
І все сумним мені здавалось...

Тепер я тільки зрозумів
Красу пісень, Весни Коханья,—
Та вже садок той занімів...
В садочку спить моє страждання...

О. Смерека.

Роля українського жіноцтва в житті українського народу.

Жінчина—се світило любови, світило хатнього ognia. Вона колиска майбутнього, вона—вінтар.

Мішле.

В житті кожного народу жіноцтво завжди грало велику роль. Нема ні одного періоду життя в розвитку народів, в котрім би жіноцтво часами не грало видатної ролі і не заживало слави й гордості своєї країни. Але ся роль жіноцтва не завжди буває яскрава та помітна й треба пильної уваги, щоб простежити вплив жіноцтва взагалі на життя народу.

Що ж уявляє з себе українське жіноцтво? Яку роль воно грало в житті українського народу, і яку роль воно повинно грати, щоб наш нарід, який стоїть тепер по заду багатьох народів, зайняв нарешті належне йому місце серед інших культурних народів.

Про українських жінок перші звістки зустрічаємо в VI віці по Р. Хр. у Маврикія, котрий каже, що вони «честні над людську можливість». Професор М. Грушевський каже, що на Україні в старі вже часи «первісні погляди на жінку як на власність і слугу чоловіка взагалі були вже анахронізмом і держалися лише в пережитках». І далі «образ матері-вдови, розсудної обов'язкової, зручної й навіть суворої господині або правительки рисується в нашій старій письменстві сильними рисами. Він сам по собі каже припускати широку участь жінки в справах її родини й за життя чоловіка, і дійсно ми маємо й безпосередні вказівки про досить широкі сфери інтересів і діяльності жінок та їх досить широкую свободу». Пізніш, в часи козацьких війн, українське жіноцтво грало велику роль в житті українського народу, хоч ця роль була мало помітна. В ці часи чоловік зайнятий війною та військовими справами, покладав ведення усього господарства і виховання дітей цілком на жінку і треба сказати що українське жіноцтво виконувало ці обов'язки бездоганно, з повним розумінням становища своєї країни і ваги історичного менту.

В наші часи в українській селянській родині жінка уявляє дуже значну постать. Наш народ каже: «Без хазяїна двір, без хазяйки хата плаче». Позаяк українка часто переважає енергією і практичністю свого чоловіка, то вона фак-

В. Тарноградський.

Сумний, стою перед Тобою;
Настав мене на певну путь—
Щоб не хилився я з журбою,
Щоб незабутнє міг забути...
Не посилай мені нагороди,
Мене так тяжко не карай—
Щоб у душі родились сльози,
Щоб я увірував в Твій рай...
І щоб в раю бажанім Тому,
Я міг, у мій останній час—
На зустріч сонцю золотому,
До вільних хмар—піднятись враз...

К. Бич-Лубенський.

„Дізнавсь“.

Ну й часи ж! такі часи, що хоч вішайся. Чорт-батька зна що, ніде й грошей не дістанеш.

«Усі підшви одбив», стогнав у передній Микола Пантелеймонович Угария; через хвилину він уже ввалився у кабінет і

тично з'являється тоді й головою родини. Український нарід дуже поважно відноситься до жінки, як до рівного товариша в житті, він каже: «чоловік та жінка,—найкраща спілка». При всій енергійності і практичності української жінчини в характері її завше помічаються поетичні риси. Славний наш письменник Грінченко такими словами характеризує українку селянку: «Наша мужичка хоч і побивається серед недостатків, серед тяжких обставин малокультурного життя, але від неї завсігди віє поезією».

Переходючи до ролі інтелігентної українки в житті нашого народу, в новітні часи, ми бачимо, що де яку ролю грали тільки окремі одиниці, а не загал українського інтелігентного жіноцтва.

Та ні в одній літературі не зустрічається стільки жінчин письменниць як в українській, при чому де хто з них займає дуже поважне становище в нашому письменстві. Але загал українських інтелігентних жінчин і досі не грає відповідної ролі в житті народу. Тільки більш інтенсивну діяльність в наші часи проявляють українки в Галичині і Буковині, де вони заснували багато українських жіночих товариств і установ, працюють по всіх галузях суспільного життя.

Загал українських жінчин там національно свідомий, через що й українки там свідомо працюють на користь своєму народові і виховують своїх дітей в національному дусі.

Іншу картину ми бачимо у нас. Загал українського жіноцтва у нас зовсім національно не свідомий і на національне освідомлення їх українські діячі не звертали і досі не звертають ніякої уваги, і це величезна помилка наших діячів, котра дала нам такі сумні наслідки, що тепер у XX-му столітті ми маємо тільки окремі національно освідомлені одиниці, а не маси. Ми бачимо такі сумні приклади, що навіть діти українських письменників і діячів в тих випадках, коли жінки цих діячів не були їми національно освідомлені в широкому розумінні цього слова, дорослими ставали нейтрально, або навіть вороже до української справи.

А коли б жінки цих діячів і матері цих дітей були свідомими українками, то діти їх ніколи б не пуралась свого народу, а продовжували б діла своїх батьків, і ми напевне мали б тепер зовсім іншу картину нашого національного життя. З другого боку ми маємо приклади, як багато може зробити ідеї тільки українець, коли жінка його свідомо укра-

простягся на кріслі журналіста Касьяна Михайловича Билибенка; він задер до гори ноги і почав шалено димити, немов той паровоз, сигарою.

«Так жити не можна! треба щось вигадати. От за сим я й прибіг до Вас», торохтів він крізь хмари сигарного диму.

— «То правда, нема чого й казати. Навколо крізиси та крахи, крахи, та крізиси. Але що ж ми поробимо—ми маленькі люде живої копійки», сумно відповідав журналіст.

— «Як що? коли ми сидітимем згорнувши руки, то певне нічого не зробим, треба що-небудь вигадати. Здається все вже списано, аж ось вам товариш Глечик вигдав якогось сюжета з «палічкою» і заробив гроші».

«Хто ж вам перешкоджує вигадати такого сюжету і заробити гроші. Наприклад: розбийте вітрину в крамниці, причепіться до чемної дівчини, вчиніть бешкет і напишіть повістурю про це—ось вам і гроші. Можна наперед полічити скільки ви візьмете за кожний скандал», сміявся Касьян Михайлович.

— «Ви нісенітницю верзете! мене одведуть у поліцію, примусять заплатити за скло—от вам і вся користь», крикнув Угарин.

«Я пропоную вам де-що серйозніше: чули ви що-небудь про магів, алхіміків, які свинець, оливу, нашатир, перероблюють

їнка і йде поруч з ним як товариш його, свідомий тої мети, до котрої він прямує.

На виховання дітей з малих літ їх мати має незрівняно більший вплив ніж батько, і цей вплив матері часто залишається на все майбутнє життя дітей, і може бути остільки великий, що навіть діти, батько яких иншої національності, ніж мати, прилучаються до національності матері, а не батька. Тому до найголовніших завданнів українського жіноцтва належить виховання дітей в національному дусі. А як же воно се робитиме, коли само воно національно не свідоме? Як може воно навчити своїх дітей нашій прегарній поетичній мові, коли само воно не володіє нею? Що може розказати мати своїм дітям про нашу минувшину, про наших героїв, коли вона сама не знає про це? Що скаже вона їм про наше сучасне становище, коли сама вона не розуміється на ньому? І як може навчити вона їх поважати свою народність, коли сама вона не поважає її?

Українцям треба добре пам'ятати ту істину, що в ділі відродження нації жіноцтво призначене бути одним з рішачих чинників. Тому одним з головних сучасних завданнів свідомих українців являється повинність серйозною постійною працею зробити загал українського жіноцтва національно свідомим. Бо тільки тоді український нарід стане нацією, а не темною національно несвідомою масою, як тепер; і тільки тоді може широко розвинути українська культура, бо вона буде на національному ґрунті. Тільки тоді, коли українське жіноцтво стане національно свідомим і працюватиме поруч з чоловіками, прямуючи до світлої мети відродження нашого народу і визволення його з тенет тьми, український нарід стане на належне йому місце серед інших культурних народів.

М. М—ський.

Галерея сучасних діячів наших.

Микола Садовський.

Хто не знає сього милого й популярного імені? Не тільки українці, але й «малороссы» однаково люблять сього корифея української сцени. Один з трьох братів Тобілевичів, він у-купі з ними записав великими літерами своє ім'я в історію українського театру. Зайве говорити про його талант, про його ча-

у злото. Це зовсім просто, треба тільки вплинути на метал, коли він пробуває в інертності», почав тасмично Угарин,—вплинути духовно і все миттю готово. Ви маєте шматок золота, який можна після продати. Ви працюєте над звірячим магнетизмом, маєте великий хист, велику силу і через це повинні допомогти мені», переконано сказав Угарин.

Билибенко дивився на його і не вірив своїм ухам.

«Чого ви витріщились на мене? Я кажу дуже серйозно і отак саме, теж серйозно маю приступити до діла. Одягайтесь мерщій та ходім. Треба дізнати вашу силу, з'ясувати вашу умілість».

Угарин захвилювався и почав сновигати по кімнаті.

«Слухайте Угарин, ви краще б пішли до лікаря». «На біса мені лікар! Я хочу вас звести до людини, яка займається цими справами», провадив Угарин. «Для чого, щоб нас забрали, як фальшивомонетчиків. З ким ви ще там злигались?» затривожився Билибенко, помічаючи, що його приятель не жартує. «До колдуна тебе поведу, який все знає що у тебе є, чого нема, що ти можеш і чого не можеш зробити», по-нуро та якось тасмично прошепотів Угарин.

«Оришко, Оришко! неси скоріще відро води та дворника, у нас пан збожеволів», крикнув переляканий Бил

«Не кричіть! я рішив і ви підете зі мною. Одяг

рівну, незрівняну гру, про те вражіння, яке робить він на глядачів, зайве, бо, мабуть, нема українця, який би на власні очі не бачив на сцені Миколу Садовського, не впивався роскошами його гри, не мав насолоди від його артизму...

Микола Садовський.

Але є одна риса у вдачі д. Садовського, яку хочемо зазначити—се молодецьке завзяття, се здатність приймати усе нові форми життя, відповідати на нові вимоги, а не загрузати в старих пережитках. Завдяки сій чарівній рисі своєї вдачі зміг

— «Слухайте, це як? насправжки, або ж глупі шутки шуткуєте—це мені дуже неприємно».

— «Та ну бо Касьяне Михайловичу! мабуть ви вже чули про магів, ворожів, хіромантів, та інших кудесників. Часто-густо між ними бувають шарлатани та мошенники—це так, ну а іноді трапляються справжні відуні. От такого я й надібав; він працює з дозволу начальства; я хочу взяти вас за свідка, щоб зробити з ним одну цікаву пробу, не пручайтесь, для Бога! Одягайтесь мерщій, та ідімо. Оришко, давай панові шубу та зви ванька».

Через хвилину приятелі їхали на Павлівку.

Через пів-години Билибенко та Угарин входили в помешкання волшебника, де сиділо вже де кілька жінок різного рангу, які за полтинника жагалися дізнати з «дозволу начальства» своє минуле, сучасне та майбутнє. Їх обличчя яскраво з'ясували поперемінно то якийсь-то смуток, то стид. Їм дійсно було й соромно і ніяково одній перед другою. Коли ж у залу увійшли зовсім незвичайні клієнти Билибенко з Угариним, то де які з панночок і зовсім засоромились, густо почервоніли й почали накриватись хусточками.

«Ось бачите, скільки тут народу сидить, а ви ще суперечились, це все страшенно цікаво», додав Угарин і зараз почав оглядати помешкання. Він мав чудовий хист почувати

д. Садовський перекинути місток від старого наївного народнього театру до нового майбутнього, який би відповідав усім вимогам сучасности. Постійний театр д. Садовського у Києві є сим мостком, а репертуар сього театру дає за поруку, що український театр на добрій дорозі розвитку.

Побажаємо ж, щоб шановний невтомний артист швидче переборов усі перешкоди у своїй прекрасній патріотичній діяльності і щоб йому пощастило побачити вишній розцвіт новітнього українського театру, в якому б він був такою ж блискучою зорею, як і в старому колишньому театрі.

З душевним напруженням і сердечним спочуттям приглядаємось ми його роботі. Ми віримо, що загал нашого громадянства оцінить, як слід, заходи д. Садовського й приїде йому на поміч всебічно.

3 нашого життя.

◀ *Діяльність нової „Просвіти“.* Нова «Просвіта», що заснувалася не дуже давно в м. Великій Перещепині, на Катериносл. розпочала вже свою діяльність. Просвітяне впорядили «вечір пам'яті Т. Г. Шевченка». Виставлено було «Батьки та діти» М. Кропивницького («Старі сучки й молоді парости»); прочитано було далі реферата українською мовою про Т. Шевченка, а в кінці, в концертному відділі брав участь кобзарь Кожушко, співав український хор і була деклямація. Вистава, а надто кобзарські співи так уподобались селянам, що вони тут же голосно кричали впорядчикам: «спасибі, спасибі за правду!»

◀ *Шевченківське свято в Катеринославі.* Місцеве «Просвіта» вже два роки не справляла Шевченкових роковин. Цього ж року в пам'ять великого Кобзаря відбувся тут (4 марта) урочистий концерт. В концерті брали участь визначніші місцеві сили, а тако ж артисти Харківської опери. Вступне слово про Т. Шевченка сказав український письменник Д. Дорошенко. Вечір дав «Просвіті» чистого прибутку 700 карб.

◀ *Шевченківський вечір у Петербурзі.* 9-го березня в Петербурзі, в залі «Палаца Спортінг» відбувся концерт-вечір, присвячений пам'яті Т. Шевченка; 10 відсотків прибутку призначено на пам'ятник поетові. Концерт мав великий успіх. Участь в йому брали кращі місцеві артистичні сили, славні артистки наші—корифеї української сцени М. К. Заньковецька й Затиркевич, а також і запрошений «Громадою» відомий кобзарь Кучеренко.

◀ *До Херсонського археологічного музею* подалу надходять дуже цікаві стародавні речі, що так чи інакше зв'язані з давнім

себе по всіх-усюдах як дома і не стіснявся нікого, а ні чого. За п'ять хвилин він знав чуже помешкання краще самого хазяїна.

«Якийсь то мудрець сказав: «nosce te ipsum!», та ще й додав, що се дуже важко. Це все дурниці і цей мудрець був не мудрець, а просто йолоп. Зараз ми заплатимо полтинника й за цього полтинника ми дізнаємось всього, що нам потрібно. Зовсім друга річ—як ми використаємо те, що добудемо», то-рохтів Угарин, перекидаючи книжки та газети на етажерці. «А ви, панове, теж ворожбою зацікавилися, а ще кажуть, що муштини не дуже цього полюбують», звернувшись до Угарина якась підстаркувата пані.—«А як вам сказати, шановна пані! Бачите, як би це була ворожба, то ми б не цікавилися нею, бо це все пустяки, але це не ворожба, це хіромантия—розумієте хіромантия, найстародавнійша наука, яка веде свій початок од асуро-халдейських магів, од вельми древних єгипетських ієрофантів; це вже щось зовсім друге, ви розумієте, чим тут тхне?... Маги і ієрофанти, ієрофанти і маги, та інші сікофанти», заторохтів Угарин.

— «Справедливо, зовсім справедливо; святісіньку правду говорите; дивно і неспостигливо. От же я вже третій раз йду до нього, а він все одно провадить про моє лихе життя, наскрізь проглядає», тягла якоесь сумно жінка. Угарин влучно попав у ціль своєю заявою про хіромантию і всі почули себе

минулим українського народу. Останнім часом у музей подаровано щось із сотню давніх срібних та мідних монет і знайдені одним селянином у піску рюшницю кремінну, кілька горшків з червоними орнаментами, глиняну ляльку, кілька намистинок й инш.

◀ *Примієнне з'явище.* В день Шевченкових роковин у Сумах на Харківщині відбувся цікавий концерт—співав хор селян із села Михайлівки, лебед. повіту. Хор цей заснував дуже поважний в повіті батюшка о. Г. Полтавцев, років 7—8 тому призначений в Михайлівку. Раніше цей хор складався з самих тільки хлопців та дівчаток, що завжди ходили в українських убраннях. Тепер у цьому хорі налічується до 140 душ і співає він опріч річей духовних, гарних українських пісень. Ця користна праця регента-священника спричинилась в решті до того, що зникла по ближчих селах гідка салдатецька пісня і знов залунали чудові мотиви рідних, українських пісень.

◀ *Труси, карі й заборони.* Багато тяжких, завжди несподіваних і несправедливих перешкод зустрічають українці в праці своїй на користь рідного народу. Велика сила трусів, кар і заборон знов напосіла українців з усіх боків. Так, в Житомирі потрушено багатьох місцевих українців, а між ними й відомого українського письменника та діяча громадського Дмитра Марковича й одібрано в його книжки українські та його листування.

◀ У Київській судовій палаті при зачинених дверях розглянуто справу українського письменника Гр. Сьогобочного, обвинуваченого по 129 і 132 ст. за видану ним книжку „З часів поривів і надій“. Палата постановила зняти арешт з книжки і автора виправдала.

◀ У Київській окружній суді розглянуто при зачинених дверях справу редактора „Української хати“ П. А. Богацького, обвинуваченого за те, що умістив в 7—8 кн. журналу за 1911 р. некролога про Ганну Барвінок, в якому вбачено образу обрядів церкви. Богацького засуджено на 7 днів під арешт. Боронив його присяжний адвокат М. І. Міхновський.

◀ *Товариству українських артистів* під орудою д. Гамалія, губернатор не дозволив спектакля, присвяченого пам'яті Т. Шевченка. Мала йти п'єса: „Назар Стодоля“ та концерт, складений з таких номерів, як „Жалібний марш“, „Гетьмани“ й инш.

3 Галичини.

◀ *Похорон Петра Чорнія.* В 13-м числі „Снопа“ було надруковано звістку про самовбивство учня Львівської учит. семінарії Петра Чорнія. 28-го марта н. ст. відбувся похорон цієї нещасної

жертви галицької шкільної системи. Від смерті Адама Коцька Львів не бачив такого величного похоронного походу, як 28 марта. На личаківське кладовище зійшлась сила народу,—самих учнів 3000 і дуже багато робітників. Серед натовпу була й стара мати покійного. Величезний натовп провів труну на кладовище і протягом цілих трьох годин уважно слухав сумні, але гарячі промови над труною, промови, в яких ще раз гірко й боляче зазначалося те неймовірне калічення душ української молоді, яке доводиться до самогубства. Виступило кілька промовців між ними й Цегельський, Весоловський й инші. Платучи з усім народом, промовці закликали українців до рішучої боротьби проти польського шкільного гніту, до боротьби за майбутню вільну Україну. По похороні натовп демонстративно пішов у центр міста, співаючи „Ще не вмерла Україна“, „Ми гайдамаки“ й инш.

◀ *Страйки в українських гімназіях.* В знак протесту пройти гніту шкільного в Галичині з приводу смерті П. Чорнія застрайкували українські гімназії в Тернополі, Перемишлі, Рогатині й по инших містах в Галичині і навіть у Буковині.

◀ *Закриття перемиської української гімназії.* Наслідком страйку учнів з приводу смерті Чорнія сталося те, що Краєва рада шкільна звеліла закрити гімназію й оповістити нові вписи.

◀ *Конфіскація українських часописів.* Що дня Львівські влади конфіскують силу укр. часописів за статті, присвячені справі самогубства Чорнія. Газету „Нове слово“ чотирі дні підлядала конфіскації в друкарні і не випускали зовсім.

◀ В Парламенті посол К. Левицький вніс уже інтерпеляцію в справі смерті Чорнія і з цього ж таки приводу зробив запит до президента парламенту.

◀ *Українська обструкція* в парламенті наробила великого шелесту серед поляків і уряду. Зараз поки його роспущено на святки.

◀ *Нечуваний протест поляків.* Польська гімназійна молодь в числі 400 чоловік впорядила публічне політичне віче (і їм дозволено це урядом!) і винесла резолюцію „протестувати“ проти демонстрацій українських гімназій і „боротись“ із ними.

◀ *Знову Грайс, знову катування.* 8-го марта н. ст. в Полянах суровичиних учитель поляк Кійовський так тяжко побив хлопчика українця Михася Сурожицю, що він лежить при смерті. Кійовський кинув його з лави так, що розбив йому голову („Нове слово“ ч. 70).

вільно: гупо й смішно йти до ворожбита, ну а цікавитись стародавньою наукою—це вже зовсім инша річ. Всі присутні повеселіли, почались балачки. «Так, так! просто дивно, як це він до всього додивляється по руці—уявіть собі він сказав мені, що я маю двох чоловіків—одного законного, а другого... другого... ну ви розумієте, загомоніла в свою чергу молода пані.

«Так таки й сказав? Ох лишечко! і нічого ж од нього й не заховасіні і мені теж», додала друга: «яка, каже ви, пані мужелюбива. Скільки, каже, оних чоловіків у вас у серці перебувало. Тільки ви не дивуйтесь цьому—це алегорія: подобається вам який-небудь предмет і він зараз остається по собі, якусь ознаку на вас—тільки одну ознаку—тут нема нічого поганого—ось воно що» з'ясувала підстаркувата бариня.

«Так, так! це правда—ніколи у мене двох чоловіків не було, навіть не пригадаю, коли б це могло статись», протестувала молода пані.

— «А що там! Хіба про все запам'ятаєш. Може й було де що, та забулося—адже ж гріх то на руці і припечатався! Цього ніхто не бачить, а він, як хіроманщик додививсь і нагадав його вам», провадила далі підстаркувата пані. «А Господь з вами—здається, що я краще можу про себе знати, що там було, а чого не було, я порядна людина і ви не смієте мені такого говорити» спалахнула молода пані і пересіла на другий

кінець кімнати. «Та чого ж ви ображаєтесь, хіба ж це я, це він наглядів, ви ж сами про це нам розбалакали», шпигнула її підстаркувата—«І кожний то гріх в строку та в рахунок! О Господи, Господи», зітхнув хтось.—«Так ви кажете, що він по руці дізнається до всього», запитав Угарин, сідаючи проміж двох жінок. «Еге-ж по руці, по руці! подивиться на руку, питає вашого та вашої мамі ім'я, перекладе на числа та й чита, як по писаному», загомоніли враз жінки.—«Так, так! Я це знаю, це дивна таємна мова кабалістики», метнувся Угарин. «Ось так, давайте олівця», звернувся він до Билибенка; «ви зараз все зрозумієте, це зовсім просто; треба тільки замісць літер підставити числа по жидівському алфавіту».—Угарин скочив і кинувся до Билибенка, не помічаючи низько висівшого товстого пузиря—лямпи. «Ось я вам покажу» і він спрожогу з усієї сили луснув лобом. «А бодай тобі», крикнув він, хапаючись за лоба рукою, де зараз виросла здорова шишка.

Присутні посміхнулися, але негучно. «Проба чудова і доказ теж», сміявся до сліз Билибенко.—«І для чого б я вішав отак низько лампи? гаразд, що не розбив», буркотів Угарин, почісуючи лоба. «Так ви зрозуміли в чім діло», невгамовувався він, звертаючись до Билибенка. «Зрозумів, зрозумів», реготався Билибенко. Угарин забігав по кімнаті з олівцем

◀ *Микола Залізник*, засуджений в процесі 101 до висилки з Австрії як рос. підданий, лишається в Австрії і вже лагодиться одбувати тримісячне сидіння в в'язниці. Листи може він одержувати раз на місяць; хорчуватися на свої кошти заборонено.

◀ Є чутка, що редактора „Діла“ В. Кушніра призначено в пресове бюро при раді міністрів у Відні. Полякам ця чутка дуже неприємна, бо ж тоді про українські справи даватимуть інформації не вони, а українець.

3 поля літератури й науки.

◀ *Нові книжки.* В Харкові сими днями д. І. Х. Бойко видає II том поезій Х. Алчевської під назвою „Вишневий цвіт“. Збірник містить в собі дуже мало громадських мотивів і складається здебільшого з поезій ліричного настрою. Є в йому також кілька поезій в прозі та два оповідання. Більшість віршів з його друковано по журналах і тільки третина нових. Коштуватиме збірник 50 коп.

◀ У Москві вийшов з друку збірник, присвячений пам'яті Т. Г. Шевченка. Вид. комітета по влаштов. веч. пам'яті Т. Г. Шевченка. Ціна 1 карб. 50 к.

◀ У Києві вид. „Український Учитель“ видало нову книжку для дітей—народну казку „Дід та Баба“. Книжка цікава тим, що складається з ілюстрацій (у книжці їх 13) на всю сторінку і під їми тексти. Це дійсно нове й коштовне придбання нашої дитячої літератури.

◀ *Нові видавництва.* У Києві заснувалось видавництво „Нове життя“. Першим номером воно випустило гумористичні вірші П. Михайловича „На громадські теми“.

◀ У Львові заснувалось видавництво під назвою „Новітня бібліотека“, яке ставить на меті дати в гарних перекладах за дешеvu ціну найкращі твори світової літератури, а тако ж оригінальні твори українських письменників, переважно класиків. Вийшло вже два випуски: Гауптман—„Перед сходом сонця“ й Гюї де-Мопасан—„Історія одної дівчини з ферми“. Мають незабаром вийти переклади з Андреева, Стріндберга, Шніцлера, Метерлінка, Ібсена, Гете, Пшибишевського. Що-року виходитиме 12 книжок.

◀ *Нові журнали.* П. М. Боровик дістав дозвіл видавати в Одесі українською мовою літературно-громадський журнал „Громадянин“, під редакцією А. Ф. Бовкуна; передплата на рік 4 р. Українські художники захожуються видавати в Києві спеціальний орган, при-

свячений нашому мистецтву. Журнал цей виходитиме що два місяці й буде містити прич статтів ще й знімки-зразки народної художньої творчості.

Тако-ж при худож. журналі „Искусство“ виходитимуть колірні знімки українських килимів. За рік вийде 20 знімків, які потім буде видано окремим альбомом.

◀ *Нове видання „Кобзаря“.* Петербурзьке видавництво „Культура“ оголосило, що воно має видавати „бібліотеку російських письменників“ під ред. проф. Е. Анічкова. Разом з російськими письменниками Аксаковим, Лермонтовим, Нікітіним та іншими, „Культура“ обіцяє видати тако-ж „російського“ письменника Т. Г. Шевченка. Коштуватимуть ці твори Шевченка (4 тома) 7 р., а редакуватиме їх ушлявлений знавець Шевченка К. Чуковський.

◀ *Українсько-німецький словник.* В Чернівцях друкується великий (40 аркушів вел. вісімки) укр.-нім. словник. Впорядкував його гімн. проф. В. Кмицикевич. В передплаті коштує цей словник 8 корон, по виході з друку ціну збільшать (Адреса: Друкарня „Руської Ради“, Чернівці, ул. Петровича 4).

Українська преса в Канаді. Канадійські українці мають тепер аж дев'ять українських часописів. З них: „Канадійський фермер“ має 4000 передплатників, „Український голос“—3000, „Ранок“—1500, „Робочий народ“—2500, „Новий Край“—1000, „Свідок Правди“—600, „Нова Громада“—1000, „Канадійський русин“—2000 і „Канадієць“—3000 передплатників. Кожна з цих часописів обороняє інтереси тої, чи іншої політичної партії чи релігії. Наприклад, „Свідок Правди“—орган баптистів, „Канадієць“—методистів, „Канадійський русин“—католиків, „Канадійський фермер“—газета ліберальна політична, „Робочий народ“ і „Нова Громада“—соціалістичні і виходять коштами канадійських українців-соціалістів; „Український голос“ і „Новий Край“ держаться народного ґрунту безпартійності.

Українські журнали. Вийшла третя книжка журналу „Українская Жизнь“ за місяць март. Зміст: проф. А. Л. Погодинъ—Соединеніе или разложение. О. Бѣлоусенко—Украинскіе моменты въ Холмскомъ вопросѣ. С. Буда—Памятникъ Т. Г. Шевченку. К. Оберучевъ.—Къ вопросу объ экономическихъ отношеніяхъ Украины къ Великороссіи и Польшѣ. В. Ладыженко.—Национальное искусство и задачи искусства на Украинѣ. В. Садовскій.—Изъ земской жизни на Украинѣ. Д. Донцовъ.—„Русская идея“ въ Галиціи. С. Ефремовъ.—На текуція темы. Н. Василенко.—Декабристы объ Украинѣ. Гр. Гетьманецъ.—На Украинѣ и внѣ ея. Библиографія.

Вийшла третя книжка (за март) журналу „Літературно-Науковий Вістник“. Зміст: Леся Українка—Лісова пісня. В. Винниченко—Таємність, опов. М. Грушевський—Свято єднання. Хр. Ал-

в руках шукаючи паперу. Він знайшов якогось то клаптика і підбіг до пані. «Вас звуть Анна, а маму Єлизавета—так. Алеф пип, та ще пип, алеф, бет, гимел, дал, та, та... бормотів він про себе, бігаючи як шалений по кімнаті.

«Ага есть! крикнув, він кідаючись до пані.

І не встигла пані рота роззявити, як по кімнаті залунав тріск та брязк розбитої лампи, яку він таки доїхав своїм лобом. Всі кинулись до Угарина, котрий вже сидів на карачках, обсіпаний склом розбитої лампи і облитий карасином.

Двері одчинились і в залу вибіг наляканий гуркітом битого скла, ієрофант. «Що таке, що тут скоїлось», допитувався нічого не розуміючий ієрофант, «А ж ось добродій лампу розбили, вони об неї двічі лобом луснулись», доклдала підстаркувата пані. «Ах, Боже мій! яке—нещастя! чи ви ж не порізали себе склом?» кинувся до новоявленого ассурахалдейського мага справжній жидовсько-єгипетський ієрофант. «Ба, ні! не турбуйтеся. Карасином голову тільки напамидило, та це нічого, волосся ростиме краще. А от вам я шкоди і збитків паробив», сказав Угарин, показуючи розбитого пузиря. «Це теж дрібниця—пузирь коштує 2 карбованця», заспокоїв ієрофант Угарина

Через пів години Билибенко та Угарин вже опинились у лазні і обмірковували добре, потіючи на полку, нежаданий

випадок. «А знаєте що? цей маг дуже розумна людина—воша б йому в потилицю. За годину міста він перепустив 8-м дурнів через свої руки, дістав 4 карб., а може і більше, не лічучи лампи», казав Угарин: «це я у його буваю у другий раз і навмисне повів вас, щоб перевірити його умілість, позаяк я досить добре знаю ваше життя. Все ж таки він вам майже все розказав, що було й що буде».

«Вивідавши наперед все од вас. Що було, то ми сами знаємо, а що буде, про те Бог зна тільки, от що я вам скажу! Ваш маг і кудесник є дійсний мошенник і шарлатан. Ви кажете, що ви у нього уже другий раз. Як же він подозволив собі не перестерегти вас, що ви розіб'єте ему лампу і дістанете собі гуглю на лоба. Він мені каже, що я проживу 93 роки і коли на остатньому році мене ніхто не вб'є, то я помру своєю смертю. Він це через 45 років передбачає, передбачити ж за день, що людина розіб'є лампу та пошкодує собі лоба гуглею, так то йому повилазило. Дякуйте Богові, що це було удень, а не поночі, коли лампа світила; щоб тоді з вами сталося? Га!» сердився Билибенко. «Факел Нерона», замислено проговорив Угарин. «То ж то і есть! А нумо банщик парку» Приятелі розляглись і почали хвиськати себе віниками.

тевська—З молодих пісень. О. Кобилянська—Через кладку, по-вість (далі). М. Залізняк—Головні федерації сучасного світа (докін.) В. Тарноградський—поезії. М. Порш—економічні відносини України до інших районів Росії на робітничому ринку (докінч.). М. Вороний—З циклу „Ad Astra!“ М. Гехтер—З діяльності „куцого“ земства. М. Юра—Що зробила ніжність. М. Євшан—Гайнріх фон. Кляйст і німецька література (1771—1811). М. Гехтер—Українське життя в 1911 р. (далі). М. Р.—З вікна. Spectator—О китайську республіку. Бібліографія. Нові українські книжки і брошури.

М. П.

Сила карбованця.

Або як у Галичині поширюють православ'я.

Єсть у Галичині один добродій, на ім'я—Матвейков, непомітний, але завзятий і галасливий діяч москвофільського табору. І от не-що-давно цей завзятий побірник москвофільської ідеї і щирий прибічник «насадителів російської культури»—Бобринських, Маркових та Дудикевичів, раптом покинув дудикевичівську фракцію і навіть більш того—явив себе протестантом і «обличителем» діяльності своїх славних патронів і товаришів.

Щось чудне сталося. Читач, що не зневірився ще в людській чесності й щирості, може подумати, що Матвейков покався в попередній своїй діяльності і з ідейних мотивів поставив хреста над своїм минулим. Сам Матвейков зовсім не від того, щоб про його таке думали.

Але ж як тепер виявляється, зробив він це далеко не як навернений грішник—головну й єдину роль відіграли тут карбованці і з певністю можна сказати, що коли б ті карбованці попали до кишені Матвейкової так як він і сподівався, був би барбався він і досі в багні новокурсників.

З «разоблачень» цього діяча довідуємось і про власні його стосунки з Бобринським та йому подібними і про знамениту діяльність цих людей. За часів свого гостювання в Галичині, відомий граф Бобринський заснував тут «русское издательское общество», яке мусило видавати «Прикарп. Русь» і «Голосъ Народа»; це «общество» ніби мало цілих 500000 кор. закладового капіталу.

В той же час цей же Бобринський зі своїми прибічниками—Гриневецьким та Бендасюком умовив Матвейкова видавати ще одну часопись—«Русскую Волю». На цю часопись Бобринський обіцяв дати гроші, але з тією тільки умовою, щоб ця «Русская Воля» мала найголовнішою метою пропагування православ'я. Поки що мав видавати Матвейков ту «Волю» на свої гроші, мусив навіть десь позичити їх,—поки що, розуміється, а далі буде виготований бюджет на «Русскую Волю» і він одержить призначені для газети гроші через «издательское общество». Так говорив Бобринський.

А наївний, мов хлопчик, Матвейков не тільки поймав віри солодким словам Бобринського (видно й справді бідному Матвейкову не доводилось раніше близьенько познайомитись з ревнителями православ'я й заступниками неіснуючої «русской народности в Зарубежной Руси», по нашому—в Галичині!)—от же не тільки повірив він Бобринському, а зі справжнім запалом заходився видавати новий орган. Коли ж згодом довідався, що на видання тієї газети призначено аж 5000 карб. що-року, радості його й краю не було—куди ж пак! з цієї величезної суми перепаде чимало й на його власні «дрібні» видатки... Ото ж, маючи на увазі обіцяні карбованці, жваво ширив Матвейков православ'я в Галичині. Так пройшло чимало часу. Через брак грошей Матвейков заліз у борги, а далі, щоб добути коштів, продав навіть шмат власного ґрунту, а карбованців усе не було од Бобринського. Випадком якось дізнався безталанний видавець, що гроші вже давно переслані до «Издат. общества»; але коли він звернувся туди, сказано йому, що ніяких грошей

для його у їх немає. В роспучі погрозив Матвейков, що кине видавати часопись, тоді тільки дав йому д. Гриневецький... 300 корон замість 5000 обіцяних карбованців. Видавцеві чимраз ставало не по собі. І от, щоб врятувати часопись, надумався Матвейков поїхати в Холм до єпископа Євлогія і попросити у його допомоги для пропагування православ'я між галицьким українським селянством. Євлогій, як і Бобринський «обіцяв», але нічого не дав, що цілком природно,—бо ж славний «радѣтель» за відокремлення Холмщини знає тільки свою проповідь і в обов'язки його зовсім не входить давати комусь гроші, хоч би й для такої високої мети, як ширення православ'я! Тоді невтомний хоч і шіддурений видавець подався аж у Петербург правити з Бобринського 5000 карб.

Матвейков жалівся Бобринському на «Изд. общество», той же доводив йому, що видавана їм часопись дуже кепсько веде православну пропаганду. Замість грошей добув Матвейков од Бобринського знов тільки «обіцянку» врятувати його (Матв.) з боргів. Матвейков повернувся до Львова і коли йому «Изд. общ.» рішучо відмовилось допомогти, він ще раз поїхав до Євлогія і знов мав собі прикрість: Євлогій сказав, що на «Русскую Волю» зібрано 700 карб. і гроші ці переслані послові Маркову, щоб той передав їх Матвейкову.

От же перед Матвейковим виникло нове завдання—піймати Маркова і взяти в його гроші. Довго падакував за їм Матвейков; нарешті натрапив його в Чехах коло Бродів, де було якесь «собрание» і почав вимагати з його 700 карб. Марков обіцяв гроші йому віддати у Львові, по вічу.

Приїхали в Львів; і от тут сказав депутат Марков видавцеві Матвейкові дати йому росписку в одержанні 700... не карбованців, а вже корон, і коли той написав росписку, Марков «великодушно» дав йому 500 корон... Оце й усе. Але й цього досить, щоб зробити геть то не прихильний для москвофільського депутата висновок. Коли б же ми захотіли дізнатись, де поділась решта грошей, певного нічого не могли б узнати,—певного є тільки те, що в кишнях Маркова і К^о помістяться не тільки карбованці та корони, а цілі тисячі чужих карбованців та корон. Певного є ще й те, що бідоласний «завзятий» видавець увесь у боргах і захожується позивати «Издат. общество», щоб воно заплатило йому обіцяні на «Русскую Волю» 5000 карбованців.

І коли-б ця, непомітна для широкого загалу, ганебна справа і справді стала перед судом, цілий світ побачив би «истинно-русское» багно на Галицькій ґрунті у всій його гидоті!..

(За «Ділом»).

Справа Матвейкова тепер уже дуже добре відома в Галичині, відома остільки, що зробилась темою для гумористики. Так гумористична часопись „Оса“ в гумористичнім освітленні подає таку переписку Матвейкова з дяком Н—ської церкви у Львові.

Лист 1.

Дражайший піснопівець!

Тот граф Бобринської єсть златой чоловік, ибо такій єсть хороший, хоть до рани прикладай. Авапсіровал меня на редактора, меня такоже піснопівця, по нашому дяка-кандибу! От тепер починаю издавати и редахтувати русско-православную газету иже єсть имя рек: «Русская Воля». Радуюся для того, аки лик небесной, ибо будемо робити поширеніе православ'я и получаю на ето пять тысяч рублей в год: Бобринской обіщав только!

До милого свиданія, твой нижайший, тоже піснопівець.

Матвейковъзз.

Редакторъ.

Лист 2.

Дражайший Гавриле!

Пажіч мне на газету з тысяч корон, ибо как єсть Бобринской іще не прислал обіщанных 5.000 рублей. Как пришло,

отдам тобі с процентом и ставлю фляшку оковити!

Очень благородний буду!

твой **Матвейковъ**
редакторъ.

Лист. 3.

Гавриле!

Ти такой, как есть русский, то есть истинно-русский патриот? Ты свинья, а не патриот! Мерзавец, капкан, коли не схотишь позичить денег. Больше стобою не балакаю.

Пашол вон дурак!

Матвейковъ

редакторъ.

P. S. Постой я напишу в «Русской воле», што ти брат сапаратист, мазепинец, пастой, пастой!

Лист 4.

Дражайший Гавриле!

Благодарю, що вибачив мені за мое послідове письмо, кое било такое негречное, ибо бил я очень злий. Денег не било... Сенер я ибо задовжився на «Русску Волю» по ушеса, тай хочу гдецо видусити от редактора Гриневецкого. Он знаеш получив рубли для мене и затаил, тай не хоче больше дати токмо 300 корон. Еду в Пітер, до самого графа и розкажу ему как ті редактори во Львові варуют, сиріч, прямо крадут без соромы.

До сьвіданія.

Матвейков.

Лист 5.

Гавриле!

Пишу до тебе з Петербурга. Най тих чорносотенців ясный шляк витрафить. Всі вони навіть граф Бобринський злодії, брехуни і ошусті! Шкода було язика на них ломати. Знаеш що? Як я пожалівся графови, що мені не дають на газету обіцяних грошей, а він до мене: «А ти сукин сын за что хочеш рубли получать? Де ті громади, що типеревів їх своєю газетою на православіе». І витрутив мене за двері. Не годен більше писати, бо лють розпирає мене. Бувай здоров.

Твій **Матвейків.**

Лист 6.

Дражайший мочимордо!

Нету нич плохого, чтобы на харашо не вышло! Завертаючи с Пітера, я вступал в Холм, до преосвященного евологія. Харош чоловік! Собрав 700 рублей на «Русскую Волю», только передал денги ті для мене, нашому доблестному депутату о. д-ру Маркову. Как получу сіе от него, катаю до тебе во Львов и за жолковской рогачкой, в сліпаго Шулима, ставлю твоему мочимордію—квартиру оковити. сйбогу!

Твой **Матвейковъ.**

Лист 7.

Чадо Гавриле!

Доблестный депутат (бодай він на кулях ходив!) так зробил з моїму рублями як з тьми голендерскими дукатами. Виплатив мені всього 500 корон, а казав підписати собі счет, що я получил 700 корон. От падлец, мошенник, так як і всі прочие новокурсники, кат би їх побрав! Решту каже Марков, роздав на пансіони. Знаю на які пансіони, він добрый бугайско! От так, як бачиш той депутат, за котрого ми всі розпинались зворовал у мене в живі очі, в білий день 1.250 корон і найменшого сорому по собі не поковаз. А най ты ясный перун лусне!

Тепер бросаю гніздо тих обманчиків і приступаю до наших старокурсников. Постарайся там щоб меня они приняли. А постарайся там також о яке місце для мене, бодай за подячного, бо не маю где себе подіти. А тих сукинсинів з під

бороди шантеклі Дудикевича, проучу судом, Ага, іще одно. Пойди ти друг мой златомордый до стариков и скажи им, что я пристану до них, а как мені добре заплатять, я раскежу ім про всі зделки, ужасть які паскудні—етих новокурсников.

До сьвіданія!

Матвейковъ.

(Переписав **Мурко**).

Книги, надіслані до Редакції:

И. Чижевський—Як вибрати послів до Державної Думи. Вид. „Вік“, „Сел. бібл.“ 67, ц. 5 к.

А. Каценко—Запорожська слава, оповід. вид. 2-е Полтава 1912 р. ц. 25 к.

М. Л. Кропивницький—По щучому велінню, казка для дітей, Полтава, 1912 р. ц. 20 к.

А. Додє—Оповідання (пер. М. Грушевської), ц. 25 к.

Кіплін—Петри. Брати Моуглі, ч. II, пер. Ю. Сірого, ц. 25 к.

Листування редакції.

Всеволуду Халюгі. Харків.—Ваші вірші не будуть надруковані, бо на Шевченківське число спізнились.

Полтава д. П. Осипенкові: Вашу статтю „Стародавня українська музика“ одержали піде в 15 ч-і.

Київ д. Фанькові. Чом мовчите.

Харків д. Є. С—кові: Ваша стаття „До української стильної школи“ піде в ч-і 15.

Редактор **М. Біленький**. Видавець **М. Міхновський**.

ОГОЛОШЕННЯ.

До роковин Бориса Грінченка! По українських книгарнях—у Харкові—Гибна 25; у Києві—Безаківська 8, В. Володимирська 28, театральна площ. 48; в Одесі—кн. „Просвіта“, Ніженська ул. № 53—продається книжка „Життя та праця Б. Грінченка“ написав М. Плевако ц. 12 к „Вид. ім. Б. Грінченка“.

Приймається передплата на 1912 рік на українську газету

== „РАДА“ ==
РІК ВИДАННЯ СЬОМИЙ

Газета політична, економічна і літературна.

Виходить у Києві щодня окрім неділя і днів після великих свят.

„РАДА“ має широку програму, як звичайні великі політичні газети. До СПІВРОБІТНИЦТВА в „РАДІ“ запрошено визначніші літературні і наукові сили.

„Рада“ має ВЛАСНИХ кореспондентів в Державній Думі, в Державній Раді, а також в політичних центрах Європи, в Лондоні, в Парижі, в Римі, у Відні, в Празі, у Львові, в Чернівцях і в усіх визначніших містах України по цей і по той бік кордону.

Ціна „РАДИ“ з приставкою і пересилкою в Росії: На рік—6 р., 6 міс.—3 р. 25 к., 3 міс.—1 р. 75 к., 1 міс.—65 к.

Всім передплатникам, що виплатять ШЕ ШІСТЬ РУБЛІВ буде вислано

„СЛОВНИК УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ“ премірований Рос. Акад. Наук. і виданий під редакцією **Б. ГРІНЧЕНКА**, в 4-х великих томах. В книгарнях словник цей продається по 8 карб., без пересилки.

Адреса: Київ, Вел. Підвальна, 6. У Харкові приймається передплата в Українській книгарні—Рибна 25. Редактор **В. Яновський** Видавець **Є. Чикаленко**. 5—5

ПРИЙМАЄТЬСЯ ПЕРЕДПЛАТА НА 1912 РІК НА ЧАСОПИСЬ.

„ДІЛО“ Виходить щодня. Передплата на рік для Російської України 44 корони, на пів року 22 корони; за зміну адреси 50 сотиків. Адреса редакції: Галичина, Львів, Ринок ч. ю. Oesterreich Lemberg. 2—2

Приймається передплата на єдину українську часопись гумористично-сатиричну, ілюстровану.

„ОСА“ виходить на австрійській Україні, у Львові, двічі в місяць 1-го і 15-го дня, а передплата на цілий рік вносять 4 р. Оказові числа на бажане висилаються безплатно. Передплату і листи слати на адресу: Часопись „ОСА“, Львів, ул. св. Войтіха ч. 8 а, Галичина, Австрія. 2—2